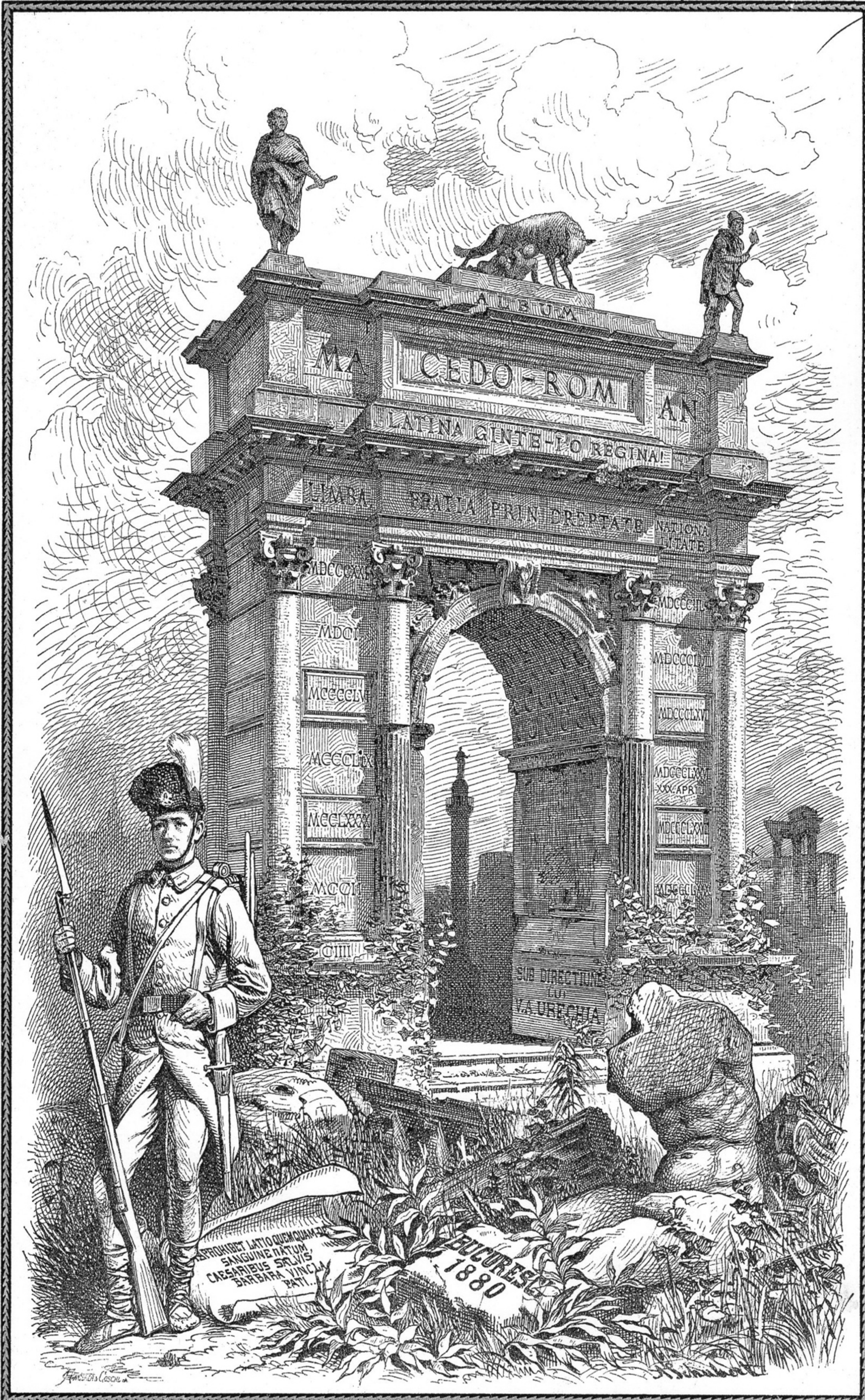

ALBUM
MA CEDO-ROM AN
LATINA GINTE-I-O REGINA!
LIMBA FRATIA PRIN DREPTATE NATIONALITATE
MDCCCXXI
MDCL
MCCCCLV
MCCCLIX
MCCLXXX
MCCII
CIIII
MDCCCLVII
MDCCCLXVI
XXX APRIL
SUB DIRECTIUNEA LUI V.A. URECHIA
PROHIBET LATIO QUEMQUAM DE SANGUINE NATUM CAESARIBUS SALVIS BARBARA VINCLA PATI.
BUCURESCI 1880

intea publicului român, vorbindu-i in limba lui strămoşească: in privirea simţimintelor m'am simţit in tr'adevĕr in călătoriile mele printre Români ca şi printre nişte fraţi, in privinţa cunoştinţii limbei insă n'am ajuns ăncă-şi poate nu voiu ajunge nici o dată-intr'acolo, să nu stric auzul Românilor născuţĭ printr'o ţesetură străină a propoziţiunilor şi prin greşeli in contra geniului limbei lor.

Viena 6 Aprilie, 1880.

Dr Ioan Urban Jarník.

UĂ VISIUNE

Intr'uă mare cetate era unŭ palatŭ şi 'n palatŭ uă salā impodobită cu tabelurĭ frumóse şi mărețe.

Chipurĭ de ângerĭ din cerŭ, de ângerĭ dupe pământŭ, florĭ, pasĕrĭ carĭ staŭ sĕ cânte, rîuleţe carĭ păreau că murmură furişându-se printre ierburĭ şi pomişorĭ. Peste tóte, unde de lumină veniau de susŭ: din tóte eşia uă veseliă dulce şi viă ca diminéţă rĕcorósă a uneĭ ḑile de Maiŭ; tóte erau mângăiate de surîsurile ce sburau dupe buzele femeiloru din tabele.

Si lumea intra multă si sgomotósă în acea sală, uitându-se, admirându-şi simţindu-şi inima că se 'móiă de fericire.

Prin mulţimea fiilorŭ aceleĭ marĭ cetăţĭ si a străinilorŭ ce erau acolo, se afla perdutŭ unŭ copilŭ alŭ Românieĭ. Se uita şi elŭ; admira şi elŭ maiestria tabelurilorŭ, poesia artistilorŭ si dulcéţa imaginaţiuniĭ lorŭ. Privirile lui rătăceau cu uă nemărginită plăcere prin acele frumuseţĭ, cândŭ, de uă dată, ele se pironiră asupra unuĭ micŭ tabelŭ [1]) asupra căruia raḑele sóreluĭ cădeau sglobiĭ si licăritóre. — Lumea trecea 'nainte.

Si Românulŭ se oprise si se uita îndelungŭ, mereu si fără saţiu la miculŭ tabelŭ.

Raḑele ascultaseră rugăciunea inimiĭ luĭ si se dedeseră la uă parte inconjurândŭ marginele daurite ale tabeluluĭ cu uă aureolă si maĭ strĕlucitóre. Uă femeiă, — elŭ ḑicea că e uă zînă — imbrăcată cu uă haină lungă si ca faţa ceruluĭ de véră, stă gânditóre si surîḑêndă în miḑloculŭ florilorŭ. La stânga, pe feréstra deschisă, luĭ îĭ părea că aude intrâudŭ unŭ vêntişorŭ care venia sburdalnicŭ sĕ necăjéscă viorelele şi garofiţele vióie; la drépta vedea — nebunulŭ! — unŭ privighiătorŭ cântândŭ si legănându-se pe uă ramură de trandafirŭ.

Şi Românulŭ se uită indelungŭ, mereu si fără saţiu.

Tabelulŭ se mărise in ochiĭ luĭ si dintre florile din stânga vedea că apare uă fétă frumosă ca ḑiua. Privirile eĭ eraŭ dulcĭ derŭ pline de tristeţe. Două lacrimĭ maĭ limpeḑĭ ca diamantulŭ tremurau pe faţa eĭ. Zîna cu haina lungă şi ca faţa ceruluĭ de véră se 'ntórse blândă si falnică.

1) *A. S. R. prinçipesa Elisabeta, Domna Românilorŭ,* de d. N. Grigorescu (No. 1698 Salonulŭ 1880).

— *E România!* sopti Romanulŭ tresaltând de bucuriă.

Zîna surîse cu uă iubire atâtŭ de mare încâtŭ féta se apropiă de ea ca de uă mamă.

Vêntişorulŭ nu maĭ necăjia florile; privighiătorulŭ tăcuse.

Zîna sterse cu două sărutărĭ lacrimile feteĭ, rupse uă flóre culórea speranţeĭ şi i-o prinse 'n plete, scóse dintr'uă cutiă minunată cerceĭ, colanŭ, brăţărĭ, paftale, impodobi pe fétă veselă si fericită ş'apoi, atrăgêndo la sênŭ, îĭ arĕtă uă vorbă ce licăria scrisă susŭ, la drepta: *lumină.* Féta se intórse uitându-se.

— *E Macedonia!* şopti Românulŭ c'uă mândră fericire si ochiĭ lui citiră pe cerceiĭ fetei vorbele sânte *credinţă* si *frăţiă;* pe colanŭ: *românismŭ;* pe brăţărĭ: *limbă* şi *istoriă;* pe paftale: *unire* şi *putere.*

Zîna imbrăţişase féta — uă altă zînă, dicea Românulŭ, — si privirile lorŭ infrăţite se ridicaseră în susŭ unde strălucia cuventulŭ *lumină!* Eraŭ fericite.......

Vêntişorul necăjia ierăşi viorelele si privighitorulŭ reîncepuse cântulŭ.

Si Românulŭ se uită indelung, mereu si fără saţiu.

. . . .

Lumea trecea 'nainte, multă si sgomotósă.

Paris.

George I. Ionnescu (Gion).

Pastorii români din Tessalia

Imi pare reu câ n'amu terminatu studiul meu despre Tessalia, publicatu in 1852 la Constantinopoli; *La Tessalie telle qu'elle est, et telle qu'elle peut être.* Am lâssatu intregu capitulul relativu la *pastorii români,* ce vinu din muntii Ipirului si ai Macedoniei de'si ierneaza numeroasele lor turme in frumoasele si intinsele campii ale Tessaliei. Ce bine ar fi fostu se fi facutŭ atunci si pentru Tessalia cea ce am facutu in studiul meu despre Dobrodgia: *Excursion agricole dans la plaine de la Dodrodjea,* pe care l'am terminatu cu capitulul *Mocanii,* pastorii români ce se pogoara cu turmele lor de oi din muntii Transilvaniei, trecu Dunarea si le ierneaza in intinsele campii ale Dobrogii.

Românulu este acelasiu pretutindene, este cutrieratoriu al tierei, este pastoriu, este plugariu, este, in fine, agricultoriu. Dara, cea ce n'am facut la finele studiului meu despre Tessalia, indeplinescu acum, ca se facu placere stimatului meu amicu D. Vasile, Al. Urechia, dându-i pentru Albumul seu macedonu aceasta scurta relatiune inedita despre pastorii români din Tessalia pe carii toate cele lalte popoare convietuitoare 'i numescu *ciobani.*

Eramu in Tessalia pe la finele anului 1852, pogorâsâmu Olimpul pe la satul Purlea si stâtusemu la poalele lui in satul Miciuni din valea Alasonei. Aici era caldu si frumosu si earba verde ca in luna lui Mai, pe cându in dealu, la munte, pe Olimpu era omâtu si frigu mare. Trecuiu in valea Domenicului pe la dealu, pe la Monastirea Alasona, aceeasi temperatura ca primavara. Me suiiu in dealu, descalicaiu in satu la Domenico, totu caldura si frumosu, pe când de acolea se vedea Olimpul cu crestetul in intunerecul nourilor si cu poalele albe acoperite cu omâtu.

Un omu intra in cassa, omu naltu si frumosu, cu sarica alba imbracata, cu camesia peste itiari, camesia nu fustanela greceasca, cu caciula in mâna, caciula nu fesu turcescu, il poftiu se seada; caci pe acolo ori cine intra in casa, mai anteiu seade, se pune sau jos pe rogogina sau pe divanu, dupe cum se crede elu că este demnu se seada: si apoi dupe ce seade, saluta. Omulu se puse josu, ilu poftiiu pe divan, unde si veni se se aseadia cu respectu adeca cu picioarele induoite la genunchiu sub densul.

Dupe ce luà café, il intrebaiu: ce poftesci, Domnule? Respunse in grecesce că vine se cumpere de la mine pasiune pentru oi. Cum pasiune? Pasiune earna. Da, Domnule. Earna, earna, da, la noi in munti; dar aici in campie este vara, aici ne pogorâmu din munti si iernâmu oile noastre. Făcurâmu tocmeala cate 40 parale (23 bani) de iernatu capul de oae, cu mare cu micu, si-i dedeiu trei *tescherele,* adeca trei tidule in care spuneamu câ i-am datu voia se vina cu oile se erneze si in valea Domenicului la apusu de Olimpu si in valea Caterinei despre Vardar la poalele Olimpului despre resaritu si in valea Tempeii despre miadi-di intre Olimpu si Chisavu de o parte si golful Salonicu de alta.

Dupe câte-va dile parasiiu Domenicu, trecuiu la Mologustea, me opriiu la Vlahoiani si acolea mi se spusa ca aici sedu *Vlahii* cu familiele loru, Vlahii ce vinu cu oile, si acolea vediui alaturea cu casele locuite de greci, o multime de case de piatra incuete.

Nu venise inca Vlahii. Me suiiu in dealu la Lefterohori, si pe drumu mergêndu deduiu de o monastire incunjurata cu chilii, cu doue rênduri, de pietră zidite de puteau incapea si 500 de calugari. Monastirea era pustia si poarta incuiata. Ce o fi aceasta? Mi se respunse: aici aducu Vlahii femeele si copii lor de sedu in totu timpulu câtu 'si ierneaza oile.

Cându me pogoriamu de la Lefterohori (satu unde se face celu mai bunu tiutiun disu armirotico) vediuiu in valea Alasonei si a Domenicului o multime de turme de oi! erau peste 150 de mii de capete. Ciobanii venissera la iernaticu, *hibernaculum.*

Primirea cea buna ce facusemu fruntasiului acestor turme, pretiul cela potrivit ce'i ficsasemu, sporisa, intreisa si impatrisa numerul oilor. Asia'i Românulu ori unde'l găsesci. E simtitoriu la cea mai mica politetia (omenia). Pentru câ l'am poftitu pe divanu, in locu se'lu lassu se seada josu pe rogogina, unde se pusese nepoftitu, me resplatise si pentru ca'i lasasamu mai josu ceva din pretiul obicinuitu, aducêndu-mi turme multe si, prin urmare, unu venitu cu multu mai mare de câtu ce fusese vre o data, de câtu ce era când se plătea 50 parale de capu.

Turmele veneau cu miile, câte o mie de capete in fie care turma, precedata si urmata de cai incarcati cu bagage si de o multime de oameni, femei si copii. Dedeiu pinteni calului, si esiiu inaintea unui grupu numerosu poruncindu oameniloru din suita mea se se duca la Vlahoiani, se intinda corturile si se faca de mancare, se conacimu acolo. Aveam 40 de oameni cu mine, arnâuti dati de paza....

Am remasu uimitu vedindu-i pe toti curat si bine imbracati, albi si rumeni la facia, nalti, frumosi, bine facuti si.... cu voia buna. Dar femeile? Câtu de bine le sedea cu itiari si cu opinci, cu camesi albe cusute cu altitie, cu cositiele impletite cu panglici rosie si albastri si acoperite cu stergare albe de inu si de matasa. Incaltiamintea la toti era opinca! Opinca, asta incaltiaminte de predilectiune a Romanului m'a facut se'i salutu, luându-mi fesul din capu! Nu se fé fesul din capu. Dar ce se faci? Mi-am uitatu, mi-am uitatu de mórea turco-grecésca. Mi am adusu aminte ca si eu sunt din teara unde se poarta opinca, si am salutat opinca!

— Ce cautati pe aici, oameni buni?

— Venimu, mi se respunsa de unul, in grecesce, se iernàmu aici cu turmele aceste.

— Dar, ce sunteti voi?

— *Himu rumâni,* mi se respunse de unul care se apropià de mine cu capul golu. Si eu eram cu capul descoperit.

— Esti românu? Ilu intrebaiu pe romanesce.

— Da! Mine hiu românu, Vlah, cristianos.

— Dar oile ale cui sunt? Nostre, noi him pastori.

Românii, ca pastori, turmele lor le crescu in munti vara, si in campii iarna. Românii au satele cu casele lor in muntii in cari locuescu in muntii Ipirului si ai Macedoniei. Cei mai cuprinsi se pogoara de ierneaza si ii odata cu turmele lor in campia. Cei mai multi remânu acasa in munti si trimitu numai oile lor de ierneaza incredintându-le la cei ce vinu cu dînsele si cu ale loru.

Cu toate ca vorbescu si grecesce, cu toate ca se ducu la biserica unde se citesce numai grecesce, ei au totusi o limba propria a lor, pe care intre dênsii o vorbescu; si in familia numai limba lor vorbescu. Ei cu grecii nu se amestica, nici se insoara, nici se marita cu dênsii. Ei au datini si obiceiuri deosebite de a le grecilor. Ei au povestile lor pe cari si le spunu unii altora, la siediatorile de iarna. Povestile lor seamana cu ale noastre. Ei, in fine, constitue in Oriente, pîna in dioa de astadi, o poporîme deosebita. Limba lor arata gintea din care facu parte, gintea romana. O multime de cuvinte unele curate altele stricate, arata originea loru romana. Ei pare câ sunt in peninsula balcanica poporu de bastina.

Si cea ce e mai vrednicu de insemnatu este câ mai toti traescu, ca si stremosii ce i au adusu in aceste locuri, traescu cu agricultura si mai alesu cu pastoria.

Păstorii români urmeaza si astadi povaţuirea celui mai mare agricultoru romanu, invatiatura ce au dat Romanilor, Caton, censorul. Caton, intrebatu odata care este mijlocul de a se inavuti cu agricultura? Respunsu: *bene pascere.* Dar care este celu mai bun mijlocu de inavutire? Respunsă totu: *bene pascere.* Si intr'adever au avut cuvîntu se dica aceasta. Si dreptu dovada este starea de sanatate si de prosperitate de care se bucura si astadi pastorul românu ce vine din munti, unde locuescu ca se'si ierneze oile in frumoasele si fertilele campii a le Tessaliei.

Bucuresci, 11 Ianuarie 1880.

I. Ionescu

(Dela Brad)